

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Crèdits	4 presencials (100 hores) 2 no presencials (50 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Antoni Mas Forners antoni.mas@uib.es				No hi ha sessions definides		
Jaime Sastre Moll jaime.sastre-moll@uib.es				No hi ha sessions definides		

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Història	Obligatòria	Tercer curs	Grau

Contextualització

Aquesta assignatura es troba dins el mòdul d'Història Medieval. Té com a objectiu introduir als alumnes d'Humanitats en la coneixença de les societats i cultures desenvolupades a la Península Ibèrica des del s. V fins el segle XII, és a dir, des de l'enfonsament de l'Imperi Romà d'Occident fins el Califat de Còrdoba i el inici dels regnes de Taifes d'una part, i l'inici dels regnes cristians del nord peninsular.

Es remarcarà la importància del període en estudi en la configuració del mapa social, polític, religiós i cultural del moment, com a futura base de la diversitat social i cultural actual a la Península.

Es farà especial incidència en la situació de les minories ètniques en cadascuna de les àrees geogràfiques i polítiques estudiades.

Requisits

L'assignatura té un caràcter introductori i de formació bàsica, per tant, no té requisits essencials ni recomanables.

Essencials

No hi ha requisits essencials.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Recomanables

No hi ha requisits recomanables.

Competències

Competències

L'assignatura se centra en l'àmbit geogràfic de la Península Ibèrica a l'Edat Mitjana.

Específiques

CE-2 Conèixer els diferents corrents historiogràfics i la bibliografia essencial relatives a cada període històric.

CE-5 Analitzar la situació de les societats humanes en els diversos períodes històrics, les seves relacions amb àmbits geogràfics diferents del propi, amb el medi ambient i els recursos materials al seu abast.

CE- 6 Emprar el criteri de multicausalitat per entendre, analitzar i explicar els fenòmens històrics i els comportaments de les societats.

CE-7 Relacionar, a l'hora d'analitzar un tema, etapa o problema històrics, fenòmens de diferent naturalesa (polítics, econòmics, socials, culturals, religiosos)

CE-10 Analitzar i valorar l'aportació cultural (material i immaterial) de les diverses societats de cada etapa històrica

CE-11 Comprendre les relacions establides entre les societats que des d'àmbits geogràfics i culturals distints han de compartir un mateix espai temporal.

Específiques

1. Genèriques CB-1 Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en l'àrea d'Història que parteix de la base de l'educació secundària general i se sol trobar en un nivell que, tot i que se suporta en llibres de texts avançats, inclou també qualche aspecte que implica coneixements procedents de l'avanguardia en els estudis d'història CB-2 Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements d'història al seu treball o vocació de forma professional i posseir les competències que solen demostrar-se mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes i/o qüestions dins l'àrea de la història. CB-3 Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants dins l'àrea de la història, per tal d'emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'indole social, científica o ètica. CB-5 Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors en l'àrea d'història amb autonomia. CG- 1 Distingir, entendre i ser capaç d'explicar els períodes cronològics en què es divideix la història Peninsular a l'Alta Edat Mitja, el perquè d'aqueixa divisió i de la seva cronologia, els trets estructurals que caracteritzen cada període, com també què hi ha de continuïtat i canvi entre cada una de les etapes esmentades, la immediatament anterior i la immediatament posterior. CG-2 Comprendre, utilitzar i ésser capaç d'explicar el llenguatge propi de la història, com també l'específic de cada un dels períodes en què es divideix. CG-3 Ser capaç de comprendre i d'explicar els comportaments actuals dels grups socials com a fruit, entre d'altres coses, d'un procés històric, tot relacionant aquests comportaments amb fets, fenòmens, problemes i comportaments -individuals i col·lectius- del passat..

Continguts

Divisió de l'Estat Mitjana Hispànica : El Procés Historiogràfic

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Les Invasions bàrbares a Hispania.

La formació dels regnes germànics: Visigots i Sueus

La contracció econòmica i degradació cultural d'Hispania entre els segles V-VI.

Els visigots entre la Galia i Hispania. La noblesa visigoda i l'aristocràcia hispanorromana.

La unitat político – religiosa: Leovigild i Recaredo.

Els Concilis de Toledo: reunions político – religioses.

La Pugna entre Vitiza i Roderic: La intervenció musulmana.

La Conquesta d'Hispania per l'Islam. De Hispania a Al-Andalus.

L'expansió de l'Islam a la Mediterrània Occidental.

De la batalla del Guadalete (711) a Poitiers (732)

El repartiment d'Hispania entre los musulmanes.

L' Emirat de Còrdova.

L'expedició de Carlemany a Hispania.

El Califat de Còrdova d'Abd al Rahman III

Organització administrativa i militar del Califat.

Almansur i les seves campanyes contra els regnes cristians.

Desmembració del Califat en els primers regnes de Taifes.

La formació dels regnes cristians del norte: (s. IX – XI)

Formació dels regns Astur, de Lleó, Comtat de Castilla, R. de Navarra, R. d' Aragó i Comtats Catalans.

Concepte de Reconquesta i Repoblació.

Unió de Castilla i León baix Fernando I.

Sancho III el Mayor de Navarra.

La Unitat dels comtats catalans baix els comtes de Barcelona. L'abad Oliva.

Els Regnes cristians (s. XI – XII)

Alfonso VI de Castilla. La invasió almoràvide i el Cid Campeador.

Alfons I el Batallador. Testament i la Unió d'Aragó i els Comtats Catalans.

Els Orígens del regne de Portugal.

La invasió almohade i la batalla de les Navas de Tolosa.

Continguts temàtics

Tema I. Divisió de l'Edat mitjana i el procés Historiogràfic

Diferents opinions sobre la periodització de l'època Medieval i les diferents teories que s'han desenvolupat sobre aquesta qüestió.

Tema II. Les invasions bàrbares a Hispania.

L'assentament dels pobles sueus, vandals i alans a la Península. L'entrada dels visigots con a foederati de l'Imperi Romà.

La contracció econòmica i cultural que va suposar la irrupció dels pobles del nord a la cultura romana.

Tema III. Els visigots de la Galia i de Hispania

Després de la derrota dels visigots a Vouillé (507) varen haver de abandonar Toulouse i asentar-se a Tolosa com a capital. Suposà l'entrada massiva a Hispania. Però restà la zona de Narbona i la Septimània que va ser visigoda. El fet tridrà una repercusió important en èpoques posteriors.

Els regnats de Leovigild i Recaredo tindran una especial atenció, ja que suposaren la unió definitiva de visigots i hispanorromans.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Les lluites entre Vitizans i fidels a Rodrigo també seran tractades ja que suposaren l'entrada de l'Islam a la Península.

Tema IV. La conquesta de l'Islam i el Califat de Còrdova

El tema de l'Islam s'espondrà conjuntament. Des de la seva entrada fins la formació dels primers regnes de Taifes.

No s'abordarà el tema en tota la seva extensió, sino aquells punt més importants del moment (711 - 1075).

La personalitat de Abd al Rahman I, fundador de l'Emirat Independent i de Abd al Rahman III fundador del califat seran personatges a destacar, així con l'esplendor cultural i artístic del Califat de Còrdova.

En aquest tema feren especial tractament de les comunitats jueves esentades en terres de l'Islam i la seva importància cultural i econòmica.

Tema IV. La formació dels regnes cristians del norte: (s. IX – XI)

L'Estudi de la formació conjunta dels estats del nord de la Península Ibèrica permetrà una millor visió de conjunt, i comparar les similituts i diferències existents en els conceptes i maneres de REPOBLACIÓ de les terres conquerides a l'Islam.

S'obviaran els nombrosos noms de reis, comtes i personatges que foren en el seu moment protagonistes de la nostra HISTÒRIA, però la brevetat del temps farà que centrem la nostra atenció en aquells moments crucials dels segle IX - XI.

No tots els punts seràn desenvolupats a l'aula de classe i alguns seran objecte d'estudi individual pels alumnes, que en una classe pràctica s'obrirà un debat per dirimir la qüestió o problemes que s'hagin plantejat durant l'elaboració del treball.

Tema V. Els Regnes cristians (s. XI – XII)

Estudiaran el regnes cristians, primer amb un bloc temàtic individual, per després intentar fer les connexions paral.leles entre uns i altres.

Els temes expossats més importants són: Per a Castella-Lleó, el personatge Alfonso VI de Castilla i La invasió almoràvide amb el Cid Campeador, que permetrà enllaçar amb el tema de l'Islam.

Pels comtats catalans i Aragó, el personatge més important fou Alfons I el Batallador. El seu Testament donà com a resultat la Unió d'Aragó i els Comtats Catalans, configurant així la futura Corona d'Aragó.

Els Orígens del regne de Portugal, que connectarà amb Alfons VI de Castella i la Repoblació del Vall del Douro i Tajo.

La invasió almohade i la batalla de les Navas de Tolosa com a colofó i final del poder de l'Islam.

Metodologia docent

- Proves objectives amb preguntes breus i precises.
- Activitats amb treball presencial
- Impartició de classes teòriques (grup gran)
- Impartició de classes pràctiques (alumnat dividit en grups) a l'aula o a sortides

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- Tutories de grup.
- Direcció i supervisió de treballs comuns.
- Tècniques d'avaluació: Proves objectives

Activitats amb treball no presencial

- Treball autònom individual, d'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, que fomenti l'estudi, l'aprenentatge i l'accés a diferents fons d'informació.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	l·liçó magistral del professor	Grup gran (G)	Exposar un tema o una seqüència històrica amb un llenguatge específic i propi al tema, en el qual intervenguin els principals protagonistes, en els espais geogràfics adequats i entre les dates de temporalitat precises. Per millor comprensió per l'alumnat, es servirà de projeccions de Power Point que abans s'hauran penjat al moodle a Campus Extens

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Comentaris de textos	La finalitat : L'alumne ha de saber redactar un fet històric amb un llenguatge adequat i específic. Per aquesta raó ha de consultar i llegir textos adients per realitzar el treball. La Metodologia consistirà en proporcionar-lis alguns dels textos sobre el tema, perquè cadascun d'ells elabori i redacti el seu propi treball. Es valorarà el que amb iniciativa pròpia aportin altres textos que per si mateix haguin consultat. Es valorarà la inclusió de notes a peu de pàgina i el aport bibliogràfic propi.
Estudi i treball autònom individual medieval o en grup	Visita a un castell medieval	Analitzar una construcció medieval del segle XIV i veure les diferències estructurals i defensives amb les edificacions dels segles XI -XII (Comparar les murades d'Alcúdia amb les de la ciutat d'Àvila).

Estimació del volum de treball

Durant el curs acadèmic els alumnes hauran de confeccionar diferents treballs consistents en Comentaris de Text i ressenyes de lectures.

Comentaris: Documentació sobre la Batalla de Covadonga. Sobre la revolta y destrucció de l'arraval de Segunda (Córdoba); Sobre les rebelions de les fronteres superior, mitjana i inferior de Al-Andalus en el segle IX-X. Sobre la batalla de les Navas de Tolosa (1212).

Lectures: Capítol del Aula regia i Los Concilios de Toledo del llibre Los visigodos de José ORLANDIS. i el Capítol de la Repoblació del Valle del Ebro, José Mª LACARRA.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		100	4	66.67
Classes teòriques	l·liçó magistral del professor	100	4	66.67
Activitats de treball no presencial		50	2	33.33
Estudi i treball autònom individual	Comentaris de textos	50	2	33.33
Estudi i treball autònom individual o en grup	Visita a un castell medieval			
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Durant el curs es realitzaran dues proves objectives, consistents cada una d'elles en la resposta de una o dues preguntes de llarg contingut i altres de resposta breu.

La qualificació mitjana de les dues proves serviran per valorar el 80% de la nota final, sempre i quan les dues valoracions siguin positives, és a dir, de 5 o superiors a aquesta nota. En el cas de que un dels exercicis sigui inferior a 5 no podrà resultar una mitjana positiva.

L'altre 20% de la nota es valorarà amb l'assistència a classe i amb l'entrega i valoració positiva del treball de curs, que serà la confecció PERSONAL dels Comentaris de text exposats a classe i de les lectures indicades pel professor.

La no presentació del treball de pràctiques no podrà donar lloc a una valoració positiva del curs.

l·liçó magistral del professor

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Exposar un tema o una seqüència històrica amb un llenguatge específic i propi al tema, en el qual intervenguin els principals protagonistes, en els espais geogràfics adequats i entre les dates de temporalitat precises. Per millor comprensió per l'alumnat, es servirà de projeccions de Power Point que abans s'hauran penjat al moodle a Campus Extens
Criteris d'avaluació	Dos parcials al llarg del curs
Percentatge de la qualificació final: 70% per l'itinerari A	

Comentaris de textos

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta breu (Recuperable)
Descripció	La finalitat : L'alumne ha de saber redactar un fet històric amb un llenguatge adequat i específic. Per aquesta raó ha de consultar i lletgir textos adients per realitzar el treball. La Metodologia consistirà en proporcionar-lis alguns dels textos sobre el tema, perquè cadascun d'ells elabori i redacti el seu propi

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20217 - Història de l'Alta Edat Mitjana d'Espanya
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

treball. Es valorarà el que amb iniciativa pròpia aportin altres textos que per si mateix haguin consultat. Es valorarà la inclusió de notes a peu de pàgina i el aport bibliogràfic propi.

Criteris d'avaluació Lliurament de treball

Percentatge de la qualificació final: 30% per l'itinerari A

Visita a un castell medieval

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes ()
Descripció	Analitzar una construcció medieval del segle XIV i veure les diferències estructurals i defensives amb les edificacions dels segle XI -XII (Comparar les murades d'Alcúdia amb les de la ciutat d'Àvila).

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: % per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

La Bibliografia específica de cada tema s'inclourà després de l'explicació del professor a l'aula de classe.

Bibliografia bàsica

Garcia de Valdeavellano, L. : Historia de España I: De los orígenes a la baja Edad Media, Manuales de la revista de Occidente, Madrid 1963. **Idem**: Curso de historia de las instituciones españolas. De los orígenes al final de la Edad Media. Ed. de la revista de occidente, Madrid 1968.

Suarez Fernandez, Luis: Historia de España. Edad Media. Ed. Gredos, Madrid 1970; **Garcia Cortazar y Ruiz Aguirre, J. A.** La epoca medieval. Tomo II de la Historia de España, dirigida por Miguel Artola, Alianza Editorial Alfaguara, Madrid 1973. **Vicens Vives, Jaime**: Manual de Historia económica de España. Ed. Vicens Vives, Barcelona 197. **Leví Provençal, E**: España musulmana hasta la caída del califato de Córdoba (711-1031). Tomo IV de la Hstoria de España dirigida por Ramon Menendez Pidal. Ed. Espasa-Calpe, Madrid 1950.

Bibliografia complementària

Garcia Gallo, Alfonso: Manual del derecho español, Madri 1971. **Lalinde Abadía, Jesús**: Iniciación històrica al derecho español. Ediciones Ariel, Esplugues de Llobregat 1970. **Soldevila, Ferran**: Historia de Catalunya, Ed. Alpha, Barcelona 1963. **Lacarra, José M^a**: Aragón en el pasado. Ed. Espasa- Calpe, col. Austral n° 1435, Madrid 1972. **Idem**: Historias política del reino de Navarra desde sus orígenes hasta la incorporación a castilla. Pamplona 1973. **WATT, Montgomery**: Historia de la española Islámica. Alianza Editorial, Madrid 1970.

Altres recursos

Maravall, J.A. El concepto de España en la Edad Media, Inst. de Estudios Políticos, Madrid 1964.

Sanchez - Albornoz, Claudio: España. Un enigma histórico. Ed. Sudamericana, Buenos Aires 1962.

